

	Fólkatal	miðal- aldur	Ung 00-17 ár	Mennt 18-64 ár	Kvinnur 18-64 ár	Íttomin 65 ár o.e.	A-løn frá tøroyiskum týtítøkum frá 1/7-2018 til 31/6-2019	
		ár	----- % í hvørjum bólki -----				kr. í alt	kr. pr. fólk
Norðoya øki	6.140	39,6	24,0%	31,4%	26,8%	17,7%	1.175.328.400	191.42
Eysturoyar øki	11.519	38,5	25,6%	30,8%	26,7%	16,9%	2.183.902.700	189.59
Norðstreymoyar øki	3.940	39,6	25,4%	30,1%	26,2%	18,3%	707.232.000	179.50
Suðurstreymoyar øki	20.583	38,8	25,3%	30,3%	28,3%	16,1%	3.940.139.600	191.42
Lága øki	3.289	38,7	27,5%	29,5%	25,2%	17,7%	556.732.900	169.27
Sandoyar øki	1.272	43,7	21,9%	29,4%	24,1%	24,6%	186.850.400	146.89
Suðuroyar øki	4.593	42,8	22,3%	29,7%	25,4%	22,6%	678.652.600	147.75
Tørovar	51.336	39.4	25.0%	30.4%	27.0%	17.5%	9.428.838.600	183.66

Talva 2, Fólkatal, miðalaldur, fólkasamanseting og A-inntøka.
Kelda: Hagstova Føroya og útrokningar úr hagtalsgrunninum.

(D.Holm, 2009). Hesi árin koma nógv reiðaravirkir og handlar Suðuroy í figgjarligar trupuleikar. Tá ið vit koma inn í 1950'ini, byrjar fólkatalið í Suðuroy at fella.

Suðurstreymur

Suðurstreymur hevði lægri fólkavøkstur enn restin av landinum frá 1769 til 1880. Hesa tíðina mentist landbúnaðurin og útróðurin kring landið. Fram ímóti aldarskiftinum hækka fólkavøksturin í Suðurstreymi nógv. Fleiri fiskiskip vóru heimahoyrandi í høvuðsstaðnum, og nógv virksemi knýtt at fiskivinnuni tekur seg upp í býnum. Harumframt leggja stórvirkið arbeiðspláss afturat innan tænastrúvinnuna, handil og fyrising. Eftir seinna heimsbardaga, veksur fólkatalið í Suðurstreymi við rúkandi ferð; serliga í tíðarskeiðnum frá 1955 til 1966 tá ið vøksturin er heili 4% um árið. Vaksandi partur av fólkinum tekur útbúgving og nógv ynskja at búseta seg í býnum, har ið møguleikarnir fyri góðum stórvirki eru størstir.

Samanumtikið hevur Suðurstreymur

fyrirbyrgdi, har fólk flyta úr útjarðanum til býinar – og í nógvum londum, serliga í Vesturevropa sæst ein týðulig miðsavnan. ST metur, at í 2050 fara áleið 68% av heimsum íbúgvum at búgva í urbanøkjum ímóti 55% í dag og 41% í 2000. Klassiskar grundir til urbanisering eru m.a. at stór ídnaðarvirkir taka seg fram, og at privata og almenna tænastrúvinnan, miðfyrisingin, samferðsla og heilsutænastrúvøkst. Samstundis økir tøkniligur framburður effektivitetin innan landbúnað, fiskivinnu og aðra primervinnu, og hesar vinnur, sum fyrr vóru álitandi úti um landið, eftirspyrja alsamt færri starvsfólk.

Í summum londum verða tiltøk sett í verk fyri at tálma miðsavnan. Í Norra verða stuðul og aðrir figgjarligir fyrimunir givnir virkjum og fólki í norðastu fylkjum, í Danmark hevur man flutt almenn arbeiðspláss út til provinsina og í flestu londum verður vegasamband og annar innfrastukturur útbyggt. Møguliga kunnu hesi átøk leingja

einans veður 0,08% um árið næstu 30 árin. Framrokningarnar vísa harumframt, at fólkavøksturin í høvuðsstaðnum verður 0,25% um árið, meðan fólkatalið í økjunum uttan fyri høvuðsstaðin minkar 0,05% árliga. Sostatt vísir framrokningin, at miðsavnanin heldur áfram, og hetta er eisini í trá við ávurnevndu metingarnar hjá ST um gongdina úti í heimi.

Talva 2 vísir, at økini sunnanfjørðs hava ávísar demografiskar avbjóðingar. Miðalaldurin hjá fólki á Sandoyinni og í Suðuroynni er 3-4 ár hægri enn miðalaldurin í Føroyum, og hesi øki hava lutfalsliga nogv eldri fólk; á Sandoyinni eru t.d.24,6% av fólkinum 65 ár ella eldri.

Somuleiðis sæst, at kvinnur í aldrinum frá 18 og 64 ár eru undirumboðaðar á Sandoyinni og í Suðri; har eru ávikavist 24,1% og 25,4% í hesum bólki samanborði við heili 28,4% í Suðurstreymi.

Okkurt bendir eisini á, at inntøkumøguleikarnir sunnanfjørðs eru skerdir. Seinastu 12 mánaðarnar var A-inntøka pr. íbúgva undir 150.000 kr. sunnan-

hagtalsgrunninum, vil miðstaðarøkið framhaldandi vaksa, meðan fólkatalið uttan fyri høvuðstaðin undir einum fer at minka. Um fyrr nevndi spádómurin hjá ST eisini verður galdandi fyri Føroyar, fer fólkatalið í útjaðaranum at minka uppáttur skjótari enn framrokningar úr hagtalsgrunninum benda á.

Spurningurin er, um komandi undirsjóvartunlar kunnu ávirka búsetingina uttan fyri høvuðsstaðin. Nærliggjandi er, at Eysturoyggin, sum higartil hevur havt sama fólkavøkstur sum Føroyar sum heild, fær ein hægri vøkstur, tí har eru nógv vinnulig arbeiðspláss, og pendlarafrástøðan til høvuðsstaðin minkar munandi. Tað er ikki óhugsandi, at fólkatalið í Sandoyinni fer at stabilisera seg ella at vaksa eitt vet fyrstu árin eftir at fast samband er komið til meginøkið. Verður Sandoyggin samanborin við Norðstreym, ið hevur áleið somu frástøðu til høvuðsstaðin, er ikki óhugsandi, at fólkavøksturin í Sandoyinni, sum frálíður, verður sera avmarkaður ella fer at minka aftur.

árin havt stóra afturgongd í fólkatalinum, og roknast má við, at henda gongdin heldur á fram. Ein undirsjóartunnul til hetta økið fer neyvan at broyta gongdina, tí fjarstøðan verður framhaldandi ov long fyri tey flestu.

Raðfesting

Um nakað skal gerast fyri at tálma urbaniseringini er ein politiskur spurningur og ráðfesting.

Í útjarðanum eru tey sum vera man ørkymlað um gongdina í fólkatalinum. Økini koma í eina ónda ringrás, har áhugin at seta búgv ella at gera íløgur minkar, og tað kann hava bæði búskaparlig og sosial árin, við minkandi inntøku- og figgjarmøguleikum og vesnandi trivnaði. Tey ynskja, at tað almanna økir virkseimið, útbyggir samferslukervið og stimbrar búseting og vinnuligum virkseimi úti um landið.

Onnur halda hinvegin, at neyðugt verður at miðsavna fyri at effektivisera almenna raksturin. Avmarkað figgjarlig orka gevur tí almenna stórar avbjóðingar, tí hópini av ressursukrevjandi uppgávum eru at røkja, samstundis sum nógvir samfelagsstættir tvørtur um landið ynskja hægri tænastrústøði og uppáttur onnur ynskja skattalætta.

Óansæð ráðfesting er umráðandi, at landskassin hevur figgjarligt haldføri, og at íløgurnar eru burðardyggar. Tað hevur víst seg, at tá ið kreppur hava verið í Føroyum, t.d. í 1950'unum og fyrst í 1990'unum, er fólkatalið minka serliga nógv í útjarðanum.

Keldur:
Rolf Guttessen, Sendingsgods fra Færøerne 1805-1855, Fróðskaparrit 2014
Erling Isholm, Tá ið Amtmaðurin fór at keypa eplir. Fróðskaparrit 2014
Bergur í Garði, En historisk demografisk undersøgelse af udviklingen på Færøerne 1720-1831, 1984
Tvøroyrar Býráð, Tvøroyri 150 ár. Bókingur 1986,
Poul Andreassen, Brot úr Vágs søgu við serligum denti á eldru kommunusøguna, 2017
Dennis Holm, Demografisk lýsing av Suðuroy 2007, Granskingardepilin fyri Økismenning UN, World Urbanization, Prospects 2018
Hans Pauli Strøm, Demografisk menning í Føroyum síðstu 300 árin, Hagstova Føroya 2015
Erlendur Patursson, Fólkaflyting úr Føroyum, 1942

	Fólkatal	miðal- aldur	Ung 00-17 ár	Mennt 18-64 ár	Kvinnur 18-64 ár	Íttomin 65 ár o.e.	A-løn frá tøroyiskum týtítøkum frá 1/7-2018 til 31/6-2019	
		ár	----- % í hvørjum bólki -----				kr. í alt	kr. pr. fólk
Norðoya øki	6.140	39,6	24,0%	31,4%	26,8%	17,7%	1.175.328.400	191.42
Eysturoyar øki	11.519	38,5	25,6%	30,8%	26,7%	16,9%	2.183.902.700	189.59
Norðstreymoyar øki	3.940	39,6	25,4%	30,1%	26,2%	18,3%	707.232.000	179.50
Suðurstreymoyar øki	20.583	38,8	25,3%	30,3%	28,3%	16,1%	3.940.139.600	191.42
Lága øki	3.289	38,7	27,5%	29,5%	25,2%	17,7%	556.732.900	169.27
Sandoyar øki	1.272	43,7	21,9%	29,4%	24,1%	24,6%	186.850.400	146.89
Suðuroyar øki	4.593	42,8	22,3%	29,7%	25,4%	22,6%	678.652.600	147.75
Tørovar	51.336	39.4	25.0%	30.4%	27.0%	17.5%	9.428.838.600	183.66

Talva 3, Fólkatal í Føroyum, 1769 til 2019

streymur havt nógv stórri fólkavøkstur enn restin av landinum síðani 1945.

Urbanisering

At fólkavøksturin er størstur í miðstaðarøkinum er ikki serføroyskt. Urbanisering ella býargerð er eitt heimsumfatandi

prosessina, men hagtøl fyri fólkaflytingar kring heimin vísa, at stórbýirnar halda áfram at vaksa meðan útjaðarin minkar.

Framtíðin

Sambært hagtalsgrunninum hjá Hagstovuni vísa framrokningar, at fólkavøksturin í Føroyum

fjørðs í mun til umleið 190.000 kr. í Suðurstreymi, Eysturoy og Norðoyggjum.

Hvussu fólkavøksturin í ymsku økjunum í Føroyum verður frameftir, er ilt at meta um, men sambært framrokning úr

Verður fólkavøksturin í Føroyum eins avmarkaður og framrokningin úr hagtalsgrunninum bendir á, má roknast við, at fólkatalið í Norðoyggjum, Norðstreymi og Vágum fer at minka næstu nógv árini. Suðuroyggin, ið hevur longstu fjarðstøðu til meginøkið, hevur seinastu mongu